

ØVRE EIKER
KOMMUNE

KOMMUNAL PLANSTRATEGI

2016 - 2019

Vedtatt av kommunestyret, 26.10.16, Ps 136/16

Foto: Tore Hobbestad

Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker

1. Bakgrunn og premisser for arbeidet med rullering av kommuneplanen

Plan- og bygningsloven fastslår at kommunen har plikt til å utarbeide en kommunal planstrategi minst en gang i hver valgperiode og vedta den senest ett år etter kommunestyrets konstituering. Formålet er at det nye kommunestyret skal sette rammene for rulleringen av kommuneplanen. Staten forventer at planstrategien skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet (utviklingstrekk og utfordringer) hva gjelder langsiktig arealbruk (romlig utvikling), sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i perioden. Regjeringen har utarbeidet en samlet framstilling av statens forventninger til kommunal planlegging. Dette dokumentet finner dere på: www.planlegging.no.

Kommunal planstrategi er en "plan for planleggingen". Planstrategien er altså ikke en plan, men grunnlaget for å prioritere planbehov i perioden. Det er ved rulleringen av kommuneplanen at det skal vedtas nye mål og strategier.

Kommunestyret vedtok kommuneplan for Øvre Eiker 2015 – 2027 i møtet 9.12.2015. Kommuneplanen kan du lese på kommunens hjemmeside: www.ovre-eiker.kommune.no

2. Plansystemet i Øvre Eiker kommune

Kommuneplanen har en sterk posisjon i Øvre Eiker kommune. «Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker» har vært kommunens samlende visjon i mer enn 20 år. Det er stor grad av medvirkning i planarbeidet. Stedsutviklingsarbeidet og fokus på stedene i kommuneplanen gir eierskap til planen og forpliktelser i oppfølgingen. Kommuneplanen følges opp gjennom fireårige satsingsområder og årlige handlingsprogram med budsjett. Temaplaner detaljerer arbeidet på utvalgte områder og knytter disse områdene til kommuneplanens mål og strategier. Regionale planer legger føringer vår egen planlegging.

3. Utviklingstrekk og utfordringer for rulleringen av kommuneplanen

Øvre Eiker kommune har de siste to årene gjennomført et omfattende arbeid med kommunereformen. Kommunestyret konkluderte i møtet 21.9.2016 med at Øvre Eiker kommune ikke skulle søke å inngå i en ny kommune. Regionreformen er ikke avklart, og fylkeskommunens rolle og eventuelle endringer i oppgavedelingen vil ikke være avklart før Stortinget har behandlet saken våren 2017.

Likevel er det uten tvil slik at de utredningene som er gjort og den grunnleggende debatten som er gjennomført i kommunereformen, har gitt kunnskap og erkjennelse som vil gi nye perspektiver på den langsiktige planleggingen både i Øvre Eiker kommune og kommunene rundt oss.

Øvre Eiker kommune er en del av hovedstadsregionen. Veksten i dette området og presset på arealene til bolig, næring og andre utbyggingsformål er økende. Øvre Eiker kommune har de siste årene hatt en årlig befolkningsvekst på mellom 1 og 2 prosent, og nærmer seg 18 300 innbyggere. Prognoser fra SSB tilsier at vi vil få 4000 nye innbyggere de neste 12 årene. Det betyr mellom 350 og 400 flere innbyggere hvert år. Derfor har gjeldende kommuneplan lagt til grunn at vi årlig trenger ca. 150 nye boliger i kommunen. Befolkningsøkningen har vært under dette anslaget de siste to åra. Oppdaterte prognoser for befolkningsutvikling og vurderingene av disse vil være et helt sentralt tema for rulleringen av kommuneplanen.

Øvre Eiker kommune ønsker å legge til rette for en vekst i folketallet, nettopp fordi det gir grunnlag for livskraftige lokalsamfunn, gode offentlige tjenester, et variert næringsliv og et rikt kulturliv. Utviklingen kan true velferden og livskvaliteten for mange dersom vi ikke evner å planlegge langsiktig og styre veksten riktig. Dette gjelder bærekraft både med hensyn til økonomi og miljø. Øvre Eiker kommunes identitet og attraktivitet er i stor grad knyttet til kulturlandskapet og den verdifulle dyrka jorda. Veksten skal ikke skje på en slik måte at disse verdiene svekkes.

Øvre Eiker kommune har lagt felles areal- og transportplan for Buskerudbyen til grunn for gjeldende kommuneplan. Buskerudbysamarbeidet er viktig for å bidra til en helhetlig areal- og transportplan for vårt område. Arbeidet med en mulig samferdselspakke med bomfinansiering ("Buskerudbypakke2"), vil kunne gi et løft for kollektivtrafikk og infrastruktur. For Øvre Eiker kommune er det spesielt viktig at denne pakka bidrar til å innfri forventningen om 2 tog i timen mellom Drammen og Hokksund.

Store statlige samferdselsprosjekter på vei og jernbane innebærer krevende planprosesser. Framdrift i disse prosjektene legger sterke føringer for arealbruk. Dette vil gi nye utredningsbehov for rulleringen av kommuneplanen.

Øvre Eiker kommune er en lavinntektskommune. Det betyr at vi har færre ressurser å sette inn i tjenestene enn andre kommuner med bedre inntektsgrunnlag, målt etter behovene. Denne situasjonen stiller store krav til vår evne til å planlegge godt, ha kraft til å utvikle tjenestene, involvere lokalsamfunn, organisasjoner og ildsjeler til samarbeid om utvikling på stadig nye områder og samtidig kombinere klare ambisjoner med sentrale verdier som nøysomhet og måtehold. Rulleringen skal ha stor oppmerksomhet på at kommuneplanen skal gi endra bedre grunnlag for å gjøre riktige prioriteringer i de årlige budsjettene.

Det er store utfordringer i mange kommunale tjenester i dag. Rulleringen av kommuneplanen skal bygge på en solid analyse av befolkningsutvikling og behovene i de ulike tjenestene framover. Skolebehovsplanen skal rulleres løpende som grunnlag for prioriteringer av skoleutbygging. Omstillingen i omsorg, med vekt på å støtte innbyggernes muligheter til å mestre egne liv, skal videreføres og konkretiseres, ikke minst for å være rustet til å ta i mot den store økningen av antallet eldre som kommer om 8-10 år. Nybygget på Eikertun Helsehus, med en fleksibel bruk av bygningene, er en viktig del av forberedelsene til å møte denne utviklingen.

Kommunal eiendomsdrift er viktig for tjenestene og krevende for felleskapet. Organiseringen av eiendomsdriften, gode driftssystemer og høy kompetanse er viktige forutsetninger for å ivareta store verdier.

Øvre Eiker kommunes visjon: “Sammen skaper vi et livskraftig Øvre Eiker” har bidratt til å samle kommunen om å ta felles tak i lokalmiljøene og kommunens utvikling. For å unngå å stagnere, må kommunen være i forkant, være en kommune i utvikling og være en attraktiv kommune å bo i og jobbe i. Det er behov for å jobbe mer med systematikken i det vi leverer, for å hindre en for sterk avhengighet av enkeltpersoner og ildsjeler for å være gode også i framtida.

Øvre Eiker, på linje med resten av landets kommuner, har noen utfordringer – noen samfunnsfloker – som vi ikke klarer å løse hvis vi ikke jobber litt annerledes for å finne løsninger. Vi skal jobbe mer på tvers i organisasjonen vår, og vi skal involvere ansatte, brukere, pårørende, innbyggere, organisasjoner og næringsliv. Vi skal med andre ord samskape fremtidens løsninger. De største flokene handler om utenforskap i bred forstand: Ensomme eldre, inaktivitet, sårbare barn, frafall i skolen, mangel på integrering blant innvandrere og flyktninger, samt dårlig folkehelse. Disse utfordringene vil få en helt sentral plass i rulleringen av kommuneplanen.

Gjeldende kommuneplan har høye ambisjoner for kultur og idrett. Det synes å være bred enighet om at disse ambisjonene skal videreføres i henhold til de strategiene som er lagt.

Gjeldende kommuneplan legger grunnlag for rulleringen av næringsplanen. Strategisk næringsplan ble vedtatt i kommunestyrets møte 21.9.2016. Det legges til grunn at næringsutvikling er viktig for Øvre Eiker kommune, og at denne satsingen skal videreføres.

Nasjonale mål for klima- og miljø, forventninger og et “Grønt skifte” og nødvendige tilpasninger til et endret klima, gir store utfordringer for kommunen. Det gjøres nødvendig utrednings- og planarbeid nå som vil gi et klart bedre grunnlag for rulleringen av kommuneplanen.

Øvre Eiker kommune deltar i en rekke regionale selskaper og interkommunale tjenester. Dette er sentrale tjenester for både innbyggere og næringsliv. Strategi for regionalt og interkommunalt samarbeid vil måtte vurderes på nytt i lys av utfallet av kommunereformen.

4. Foreløpige vurderinger av behov for rulling av kommuneplanen

Kommunestyret har gitt signaler om at den overordnede strukturen i gjeldende kommuneplan i hovedtrekk ønskes videreført. Visjon og verdigrunnlag gir et godt fundament for samhandlingen mellom kommuneorganisasjonen og innbyggerne.

Ut fra vurderingene av utviklingstrekk og utfordringer foreslås det at følgende områder gis en spesiell vekt ved rulleringen av kommuneplanen:

- Den økonomiske situasjonen for kommunen er utfordrende. Kommuneplanen skal gi den overordnede retningen for en bærekraftig kommuneøkonomi framover. Samfunnsdelen av kommuneplanen skal rulleres slik at den kan gi et enda bedre grunnlag for prioritering av innsats og de årlige budsjettene.

- Konsekvensene av kommunereformen vil være et nødvendig og viktig tema for kommuneplanrulleringen, både for kommunens regionale orientering og for mange av tjenestene.
- Stedsutviklingsperspektivet kan utvikles videre ved i enda større grad å veve det sammen med tjenesteutvikling, samt vektlegge levekår og livskraft, inkludering og bekjempelse av “utenforskap”.
- Folkehelse skal i enda større grad synliggjøres og innarbeides som et bærende element i kommuneplanen.
- Analyse av befolkningsutvikling og konsekvenser for boligprogram og sentrale tjenester skal ha stor oppmerksomhet i forarbeidet til rulleringen av kommuneplanen.
- Økt mottak av flyktninger i årene fremover vil påvirke lokalsamfunnet og har betydning for boligplanlegging og tjenesteutvikling.
- Teknologisk utvikling og digitalisering endrer næringslivet, stiller nye krav, og gir nye muligheter til kommuneorganisasjonens arbeidsmåter og tjenester. Det vil bli lagt stor vekt på å utrede betingelsene for at organisasjonen skal ha utviklingskraft til å utnytte disse mulighetene.
- Statlig utbygging av vei og jernbane vil påvirke Øvre Eiker kommune sterkt i tiårene framover. Rulleringen av kommuneplanen skal brukes aktivt for å legge til rette for at utbyggingene også får lokal nytte for innbyggere og næringsliv. Samarbeidet i Buskerudbyen om samordnet areal- og transportpakke (“Buskerubypakke2”) er et aktuelt grep for å kunne påvirke utviklingen i en ønsket retning.
- Det er nødvendig med et sterkere fokus og større prioritering av Hokksund for å møte mulighetene som vil komme med utbygging av jernbanen og økt togtilbud, oppfølging av prioriteringer i areal- og transportplanen og generelt for at byen skal kunne hevde seg i en regional sammenheng, jf. oppfølging av igangsatt arbeid med Byplan Hokksund.
- Grunnlaget for videre utvikling av “Kulturhovedstaden Vestfossen” skal ha stor oppmerksomhet.
- Det er nødvendig med et enda sterkere fokus på samfunnssikkerhet og beredskap. Kartlegging av grunnforhold under marin grense og overvannsbehandling peker seg ut som viktig grunnlagsarbeid for rulleringen av kommuneplanen. Det er behov for planlegging av økte investeringer i vann- og avløpssystemet.
- Det kan forventes økt oppmerksomhet på å sikre drikkevannskildene, spesielt Eikern. Spørsmålet om hensynssone rundt Eikern vil bli behandlet ved rulleringen av kommuneplanen. Oppfølgingen av vanddirektivet skal vurderes gjennom rulleringen av kommuneplanen.

5. Vurdering av planbehov ved rulleringen av kommuneplanen.

Oppvekst

Planbehovet i perioden handler i all hovedsak om planlegging av kapasitet innenfor skole og barnehage. Elevtallsutviklingen har stagnert noe etter år med relativt sterk vekst, og det er behov for å revurdere tidligere konklusjoner i gjeldende skolebehovsplan knyttet til dimensjonering av skolene. Det gjøres en eksplisitt

vurdering nå av behovene i Hokksund og Vestfossen. Den nye barnehagen i Harakollen vil kunne ta unna behovet for økt kapasitet de nærmeste årene. Ny behovsanalyse skal legges til for vurderingene som skal gjøres ved rulleringen av kommuneplanen.

Seksjon Oppvekst har satt i gang nye initiativ for å sy tjenestene bedre sammen og derigjennom bidra til å skape et bedre liv for dem som sliter. Det vil bli vurdert om det er behov for å utarbeide en ny oppvekststrategi.

Helse- og omsorg

Det er behov for å utvikle en helse- og velferdsplan der det planlegges hvordan Øvre Eiker kommunes innbyggere skal sikres helse-, sosial- og omsorgstjenester av god kvalitet med tilstrekkelig kapasitet, innenfor knappe økonomiske rammer. Hvordan vi møter økende forventninger til kommunens og ikke minst hvordan vi dreier over til et mer mestringsorientert perspektiv på tjenestene. Omfang av og struktur for dette planarbeidet vurderes nærmere fram mot rulleringen av kommuneplanen.

Kultur og livskraft

Det er lagt opp til en betydelig forsterket innsats med en planmessig og systematisk innsats for å utvikle det omfattende samspillet mellom kommuneorganisasjonen og frivilligheten i vid forstand. Behovet for et oppdatert plangrunnlag vil bli vurdert fram mot rulleringen av kommuneplanen.

Kulturstrategien ble vedtatt i 2011, og det er behov for et fornyet plangrunnlag i perioden.

Folkehelse

Folkehelse vil være et sentralt utredningstema for rulleringen av kommuneplanen. Om folkehelseperspektivet skal ivaretas gjennom rulleringen av folkehelseplanen eller ivaretas gjennom annet planverk, vil bli vurdert som del av forarbeidet til rulleringen av kommuneplanen.

Næringsutvikling

Strategisk næringsplan ble vedtatt tidlig på høsten 2016. Behovet for rulling vil derfor ikke bli konkludert i planstrategien, men vurdert ved selve rulleringen av kommuneplanen.

Kulturminnevern

Kommunedelplan for kulturminner er under utarbeidelse og skal sluttbehandles i 2017. Dialogen i arbeidet med planen peker mot at dette mest naturlig blir en temaplan uten egne bestemmelser. Oppfølging av planen vil da naturlig komme som

en vurdering ved rulleringen av kommuneplanen. Dette vil kunne gjelde både kart og bestemmelser.

Klima og miljø

Temaplan for klima og miljø skal rulleres på grunnlag av gjeldende kommuneplan.

Kommunal plan for idrett og friluftsliv

Kommunedelplanen for idrett og friluftsliv skal rulleres i neste kommuneplanperiode

Samfunnssikkerhet og beredskap

Vedtatt ROS analyse er under oppfølging, og planverket blir oppdatert løpende. Behovet for revidering av planverket for samfunnssikkerhet og beredskap vurderes ved rulleringen av kommuneplanen.

Arealer til utbygging

I utgangspunktet legges det til grunn at det er tilstrekkelige arealer til boligbygging i alle tettstedene. Sentrumsplaner for Hokksund og Vestfossen skal legge til rette for boligbygging i tilknytning til kollektivknutepunktene. Det kan bli aktuelt å utrede videre boligbygging i Hokksund øst og på Røkkeberg i Vestfossen. For Fiskum blir det viktig å avklare status og framdrift for avsatt boligområde vest for stasjonen på Darbu

I utgangspunktet legges det til grunn at det er tilstrekkelige arealer for næringsutvikling avsatt i kommuneplanen. Det vil bli arbeidet videre med arealutnyttelse og lokalisering av virksomhet. Fiskum næringspark er en viktig tilvekst for arealkrevende virksomhet.

Gjennomgangen av behovene i tjenestene og dialogen med idretten, vil kunne bringe fram behov for utredning av arealer for offentlige formål, idrett og friluftsliv.

Planlegging av traseer for større vei- og jernbaneprosjekter er i gang. Framdriften er fortsatt noe usikker, men rulleringen av kommuneplanen vil måtte gjøre vurderinger av arealer til utbygging i lys av de traseene som blir valgt.

6. Konklusjon

- Det er behov for å rullere kommuneplanen for Øvre Eiker kommune i denne valgperioden.
- Hovedstrukturen i kommuneplanen videreføres, og visjon og verdigrunnlag ligger fast.
- Det gjøres en samlet rullering av kommuneplanen, men det er kommuneplanens samfunnsdel som skal ha størst oppmerksomhet.
- Det forberedes planprogram og oppstart av planarbeidet høsten 2017.